

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yehoshu'a

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

דג

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9618

כג (א) לאנגע צייט, נאך דעם דער עוויגע, ישראל רוהע גשאפט, פאן איהרן פיינדן אומהער, אונד יהושע אלט אונד בטאגט גווארדן.

(ב) בערף יהושע גאנץ ישראל, נעמליך דיא עלטסטן, הייפטר, ריכטער, אונד בעאמטן, אונד דהילט פאלגענדע אנרעדע: איד בין נון אלט אונד בטאגט. (ג) איהר אבר האבט גזעהן, וואס אללס דער עוויגע אייער גאט, אללן דיון פעלקרן, איירנטוועגן גטהאן, דען דער עוויגע אייער גאט איזט'ס, דער פיר אייך גשטריטן.

(ד) זעהט! אויך דיא לענדר דער פעלקר, דיא נאך צו איברווינדן איבריג זינד, האבע איך אונטר אייך, נאך דען שטעמן, צום ערבנוטע פרטיילט, זא וויא דיא לענדר דער פעלקר, דיא איך אויסגראטט, פאס ירדן, ביז צום גראסן מעערע, ווא דיא זאננע אונטר געהט. (ח) דער עוויגע אייער גאט ווירד זיין פאר אייך פערשטאסן, אונד

הגדול מבוא השמש: (ה)

כג (א) ויהי מימים רבים אחרי אשר הניח יהוה לישראל מפל-איביהם מפני כי יהושע זקן בא בימים: (ב) ויקרא יהושע לכל-ישראל לזקניו ולראשיו ולשפטיו ולשטריו ויאמר אליהם בני זקנתי באתי בימים: (ג) ואתם ראיתם את כל-אשר עשה יהוה אליהם לכל-הגוים האלה מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם: (ד) ראו הפלתי לכם את-הגוים הנשארים האלה בנחלה רשביטיכם מן-הירדן וכל-הגוים אשר הכרתי והים והיה אלהיכם הוא יהרפם

באור

רש"י

כג (ד) ראו הפלתי לכם - בגדול לנחלה הגוים הנשארים לזככם: (ז) ולא שטע בנדיבם

כג (ב) ויקרא, ולהלן נאמר ויאסוף (כ"ד א), כאן לכל ישראל, ואם כל שבטי ישראל. ואם היה כאן הקריאה לכל ישראל בפרט, מה יעבור את רוח יהושע מלדבר אתם את כל דברי הכרית אשר כרת להם באסיפה הזאת? הלא כל ישראל כאספים יחד, לשמוע את כל אשר יטה, והוא זקן בא בימים לא ידע ולשטרים. וכן יורונו המדות שהתורה נדרשת בהן. כי לכל ישראל כלל, לזקניו לראשיו כו' א לזככם, ואז לבו בטוח שיהי' דבריו נשמעים, כי אחרי הגדולים יפנו הקטנים. (ד) את הגוים, ארץ הגוי, וכן ארץ כל הגוי, אשר הכרתי מן הירדן עד ים הגדול, את הכל הפלתי לכ' בנחלה

מכלל יופי

כג (ד) והים הגדול, פירושו ועד הים הגדול, כמ"ש ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם: (ה) יהרפם, בקמץ חטף הרל"ת: (ז) ולא

מִפְּנֵיכֶם וְהוֹרִישׁ אִתְּכֶם מִלְּפָנֶיכֶם
וַיִּרְשֶׁתֶּם אֶת־אֲרָצָם כַּאֲשֶׁר
דָּבַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם :
(ו) וְהִזְקַתֶּם מֵאֵד לְשֹׁמֵר
וְלַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַכְּתוּב בְּסֵפֶר
הַזֶּה מִשֵּׁה לְבַלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ
יָמִין וּשְׂמֹאל : (ז) לְבַלְתִּי־בּוֹא
בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה
אִתְּכֶם וּבָשִׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־
תִּזְכִּירוּ וְלֹא תִשְׁבִּיעוּ וְלֹא
תַעֲבֹדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲוּ לָהֶם :
(ח) כִּי אִם־בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הִדְבַּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם
הַזֶּה : (ט) וַיֹּרֶשׁ יְהוָה מִפְּנֵיכֶם
גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעַצוּמִים וְאֵתֶם לֹא־
עָמַד אִישׁ בְּפָנֶיכֶם עַד הַיּוֹם
הַזֶּה : (י) אִישׁ־אֶחָד מִכֶּם
יִרְדֹּף־אֶלַף כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֵיכֶם
הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם כַּאֲשֶׁר דָּבַר

אונד אויסטרייבן, אונד איהר ווערדט
איהר לאנד אין בזין נעמן, וויא דער
עוויגע אייער גאט אייך פֿרדהייסן .
(ו) איהר מיסט אבד זעהר שטאנד
האפט זיין, אללעס דאן זארגפעלטיג
צו האלטן, וואס אים בוכע דער לעהרע
משה'ס גשריבן איזט, מיסט יא ניכט
דאפאן ווייבן, רעכטס אדר לינקס ;
(ז) דאס איהר אייך ניכט מיסט
אונטר דייע אום אייך נאך איבריג
גבליבע פעלקר, איהר מיסט דען
נאמן איהר געטר ניכט ערוועהן .
נימאנד בייא איהרן בשוועהרן,
איהרן ניכט דיהנן, אונד אייך פֿאר
איהרן ניכט ביקען ; (ח) זאנדרן בלאס
דעם עוויגן איירן גאט אנהענגן, וויא
איהר ביהער גטהאן האבט .

(ט) דער עוויגע האט יא צאהלרייכע,
אונד מעכטיגע פעלקר פֿאר אייך
אויסגטריבן, אונד איהר — פֿאר
אייך קאנטע ניעמאנד בשטעהן, ביז
אויף ריזן טאג . (י) איינר פֿאן אייך
שלוג טויזנד אין דיא פֿלוכט, דען דער
עוויגע אייער גאט איזט עס, דער פֿיר
אייך גשטריטן, וויא ער'ס אייך פֿער.
שפראכן

לכם הוא הנלחם לכם כאשר דבר

ב א ו ר

בנחלה לשבטיכם . (ו) וחזקתם, אם תראו את הגוים הנשארי' עושי' שקוביה' סביבותיכ', אי
אפשר שלא תקשו אם לא תחזקו את לבכם לעמוד באמונת א' סי, ולעשות ככל הכתוב בתורתו .
(ז) לבלתי בוא בגוים, אם תראו בנותיה' יפות תואר ומשקתם בס, חזקו ואמנו וכבשו את
יזרכם, לבלתי בוא נקהלם . לא תזכרו, הוא שכל' בתורה ושם אהים אחרים לא תזכירו, ולא
ישמע על פיד (שמו' כ"ג י"ג) . ולא תשבעו, בואת עובדו, כי ישראל וודאיל לא ישבע באל' ים
אחרי', והכתוב דבר בזהו, ואנ' לא ישבי' את ישראל . (ט) ויורש, הלא חובה לכם לשמו' בקו'
ה', כי הודש גוים גדולים, ובפניכם לא עמד איש . (י) איש אחד, ונישועתו הנכס היום גבורי
חיל

מ כ ל ל י ו פ י

(ז) ולא תשבועו, פירושו לא תשבועו איש ארה חבירו או אפילו העבד'ים,
כמ"ש רבותינו ז"ל לא ישמע על פיד : (י) ירדף אלף, עתיד במקום עבר :
(יג) (לישוטט)

ראָבן • (יא) אַבֵּר וַיִּיד אוֹיֵף אִיִּדֵּדֵר
 הוּט ! לִיבֵט דֵּען עוּוֹגֵן אִיִּדֵּן גָּאָט ;
 (יב) דֵּען , ווִיכֵט אִיהֵר אַב , אֹנֵד
 הֶעֱנַט אָן דֵּען רֵעֵסֵט דֵּעֵר פֿעֶלְקֵר ,
 דִּיא אום אִיִּךְ רֵהֵר אִיבֵרִיג גְּבִלִיבֵן ;
 פֿרֵהִירֵאטֵעֵט אִיהֵר אִיִּךְ מִיט אִיהֵנֵן ,
 מֵעֲנַט אִיִּךְ אַלֹּא אֹנֵטֵר זִיא , אֹנֵד
 זִיא אֹנֵטֵר אִיִּךְ ; (יג) זָא ווִיסֵט , דָּאָס
 דֵּעֵר עוּוֹיגֵע אִיִּיעֵר גָּאָט נִיכֵט פֿאַרֵטֵט
 פֿאַהֵרן ווִירד , הִזֵּע פֿעֶלְקֵר פֿאַר אִיִּךְ
 אוִיסִצוּטֵרִיבֵן , זִיא וועֶדֶן אִיִּךְ פֿילֵט
 מֵעֵהר שְׁלִינג' אֹנֵד פֿאַלֵּלֵע זִיין , צוֹר
 גִּיסֵל אִין אִיִּרֵעֵר זִיטֵע , אֹנֵד שְׁטאַטֵט
 כֶּעֶלן אִין אִיִּרֵן אוִיגֵן וועֶרֶדֶן , זָא דָּאָס
 אִיהֵר פֿאַן הַיּוֹם גוּטֵן עֵרֵדֵרִיכֵע וועֶרֵט
 דֵּעֵט צֵערִשְׁטֵרִיעֵט וועֶרֶדֶן , וועֶלכֵּעס
 אִיִּךְ דֵּעֵר עוּוֹיגֵע אִיִּיעֵר גָּאָט אִיִּינגֵעֵט
 גֵּעֵבֵן • (יד) זֵעֵהֵט , אִיךְ גֵּעֵהֵע יֵעֲצֵט
 דֵּען וועֶג דֵּעֵר גָּאָנֵצֵן עֵרֵדֵע , אִיִּדֵּר
 מִיסֵט'ס מִיט גָּאָנֵצֵם הֵעֵרֵצֵן , אֹנֵד
 גָּאָנֵצֵר וועֶרֵלֵע פֿיֵהֵלֵן , דָּאָס נִיכֵטֵט
 אֹנֵעֵרִפֿילֵט

לָכֵם : (יא) וַנִּשְׁמַרְתֶּם מְאֹד
 לְנַפְשֵׁיכֶם לְאַהֲבַת אֱתֵי הָהוּה
 אֱלֹהֵיכֶם : (יב) כִּי אִם־שׁוּב
 תָּשׁוּבוּ וּדְבַקְתֶּם בֵּיתֵר הַגּוֹיִם
 הָאֵלֹהִים הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֹהִים אֲתֶכֶם
 וְהִתְחַתַּנְתֶּם בָּהֶם וּבְאֲתָם בָּהֶם
 וְהֵם בָּכֶם : (יג) יָדוּעַ תִּדְעוּ כִּי
 לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרִישׁ
 אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים מִלְּפָנֵיכֶם
 וְהָיוּ לָכֶם לֶפֶחַ וּלְמוֹקֵשׁ וּלְשֹׁטֵט
 בְּצַדֵּיכֶם וּלְצַנְנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד
 אֲבָרְכֶם מֵעַל הָאָדָמָה הַטּוֹבָה
 הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם : (יד) וְהָיָה אֲנֹכִי הוֹלֵךְ
 הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וַיִּדְעֶתֶם
 לֹא־נִפְלֵ דָבָר אֶחָד מִכֹּל

בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם כִּי
 בָּאוֹר

רש"י הדברים

בצדיכם : יפוטטו לנו ולשולל סניבותוכס
 וללכנים . לשון מחנות וכן וכלו עליו הן כלנה
 זו המקפת את האדם משלש דוחות כמה שכאמר
 כלנה לשון מעטרכו תסובככו כמו ושאלו ואכשיו
 עטרים אל דוד ואל אכשיו עטרים כוכבים :
 כד (ג) וארב

חיל , עד שאחד מכם ירדוף אלף • (יא)
 ונשמרתם , אך שמרו מאוד למען נפשותיכם •
 (יב) ובאתם בהם , תתערבו בהם , והם
 בכם : (נג) לפח , כן יקרא הרשת אשר יפשו
 הנידים , וכן מוקש לצוד ציד , והכוונה כאן ,
 אם תתערבו בגוים , תלמדו ממעשיהם , ועל ידם תכחדו מן הארץ , ויהיו , הם בעוכריכם • ולשטט ,
 ענינו שית ליסר • ולצננים , קוים חדים , ושרטו לכן , ואמר כי הגוי אשר יתערבו בם יפיקו
 ויכאיבו אותם ויהיו להם כשוט לכשר אדם וכקסם צעין • עד אנדכס , עד תגלו מעל האדמה ,
 וכמוהו כשה איבד , שענינו גולה ותועה • (יד) בדרך כל הארץ , כינוי למות • אמר בעיני חיי
 לא מריתם פי ולא סרת מדריך הטוב , כי הי' מוראי עליכם , אך עתה אס אמות , אין מכהל לכס ,
 את מי תיראו ? אס לא תדעו כלנכס ונכפכס כי הי' הוא אשר היעב לכס , והוא אשר ישמיד

מכלל יופי

(יג) ולשוטט , שם בהכפל למ"ד הפועל , מענין שוט לסוס , שענינו בענין
 שבת : ולצננים , ענין קוץ , ופירשו בו מסוכת קוצים , הסוככת לסגור ולכלוא
 אתכם , מאין יוצא ומאין בא , או יהיה דרך משל ,
 כמ"ש

הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם
 לֹא-נִפְלַ מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד :
 (טו) וְהָיָה בְּאֲשֶׁר-בָּא עֲלֵיכֶם
 כָּל-הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲלֵיכֶם כִּן יָבִיא
 יְהוָה עֲלֵיכֶם אֶת-כָּל-הַדָּבָר
 הָרַע עַד-הַשְּׁמִידוֹ אוֹתְכֶם מֵעַל
 הָאָדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
 נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 (טז) בְּעִבְרַתְכֶם אֶת בְּרִית יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם
 וְהִלַּכְתֶּם וְעִבַדְתֶּם אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְהָרָה
 אֶף-יְהוָה בְּכֶם וְאִבְדֶתֶם מִהָרָה
 מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן
 לָכֶם :

כד (א) וַיֵּאָסֶף יְהוֹשֻׁעַ אֶת-
 כָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֵמָה

אונערפילט געכליכן, פֿאַן אללם דעם
 גוטן, וועלכס דער עוויגע אייער גאָט
 אייך פֿרהייסן, אללעס טראָף זיין,
 ניצט דאז מינדסטע בליב אונערפֿילט.
 (טו) אבר זא וויא נון אללעס גוטע,
 דאז אייך דער עוויגע אייער גאָט פֿר־
 הייסן, איינגטראָפֿן, עכן זא גוויס
 ווירד ער אויך אללע דראָהונגן אין
 ערפֿיללונג ברינגן, ביז ער אייך פֿאַן
 דיזעם גוטן ערדרייַצע פֿרטיילגט האבן
 ווירד, וועלכס אייך דער עוויגע אייער
 גאָט געגעבן. (טז) זאבאלד איהר
 נעמליך, דען בונד דעס עוויגן אייערס
 גאָטעס איברטרעטעט, דען ער אייך
 צו האלטן גבאָטן; הינגעהט, אנדרן
 געטרן דיהנט, אונד זיא אנבעטעט,
 זא ווירד דער דער צאָרן דעם עוויגן
 איבר אייך ענטברענגן אונד איהר ווערדט
 גאר באלד, פֿאַן דעם גוטן לאנדע
 צערשטרייעט ווערדן, וועלכס ער אייך
 איינגעגעבן.

כד (א) הירויף פֿרואמלטע יהושע
 אללע שטעמע ישראל'ס,
 נאך שכס, ריף דען עלטסטן, הייפֿ-
 טערן, ריכטרן אונד בעיאמטן צו,
 אונד

ויקרא לזקני ישראל ולראשי
 ולשפטיו

מקומות, אמרו המפרשים כי במקום הזה
 תחלת הנחלה ליעקב בא"י, כמו שנאמר ויקן
 את חלקת השדה מאת בני סמור אבי שכם,
 ובמריהושע לאמר לישראל הסירו את אלהי
 הנכר, במקום אשר אמר להם יעקב בן-
 ויקרא, כשהיו כולם נקהלים, קרא להם,
 ויבואו מתוך הקהל ויעמדו לפניו. לפני
 אלהים, כראה שהניאו את ארון אלהים שם
 לכרות

ב א ו ר
 אתכם בענרכם את בריתו. (טו) בן יניא,
 בענרכם את ברית ה'. כל הדבר הרע,
 בשתי ידיעות. והכוונה הרעות אשר אמר
 ליסר אתכם צם, זהם הקללות האמורות
 בתורה. אחכם, בחולם שלא כמנהג,
 ומזאנו לו סגרים במקרא.
 כד (א) ויאסף, עתה נאספו כל ישראל
 בצרט, ומה שצטר בשכם יותר מבשאר

מ כ ל ר י ו פ י
 במ"ש במקום אחר, לשכום בעיניכם: (טו) עד השמידו, בפתח הה"א: אוחכם, בא
 בחולם שלא כמנהג, וכן וברא אותהון, ישפטו אותהם: כד (ב) בעבר